

Malax museiförening r.f.

Verksamhetsberättelse för år 2013

Allmänt

Inom föreningen verkar 4 huvudsakliga verksamhetsområden: Brinkens museum, Kvarkens båtmuseum, arkeologiska sektorn och lokalhistoriska sektorn. I anknytning till dessa eller som fristående verkar olika arbetsgrupper. Som **bilagor** finns skilda verksamhetsberättelser för Kvarkens båtmuseum samt för den arkeologiska och lokalhistoriska verksamheten.

Medlemmar

Föreningens medlemsantal var vid årets slut 243 personer. Stödjande medlemmarnas antal var 4. Medlemsavgiften var 8 euro och för de stödjande medlemmarna 20 euro.

Malax museiförening förlorade en mångårig medarbetare när **Leo Hallbäck** (1948–2013) gick bort i november 2013. Den stora släktutredningen om Daniel Kiöping och hans döttrar arbetade Leo med under 20 år, han förde ensam in alla namn på datorn. Museiföreningen har gett ut fem böcker över de fem döttrarnas ättlingar. Forskningen fortsatte efter utgivningen och vid Leos Hallbäcks bortgång uppgick namnen till 67 264 personer. Museiföreningen har fått tillgång till allt material som finns sparad på CD-skivor och nu finns i museets arkiv. Leo Hallbäck skrev i förordet till den sist tryckta boken Maria: ”Släktutredningen är den mest omfattande i Malax 400-åriga historia.” Ovärderlig är den insats Leo själv satte ner på den stora släktutredningen, som hjälpt och även i fortsättningen kommer att hjälpa Malaxbor och Malaxättlingar runt om i världen att finna sina rötter.

Leo Hallbäck berättar sina minnen om Malakta på Europas byggnadsarvsdag i september 2013. Han dog två månader senare. Jukka Rajala-Granstubb filmar.

Styrelsen

Till föreningens styrelse hörde ordförande Gustav Smulter, vice ordförande Nina Falk, sekreterare Gunnel Smulter, kassör Britt-Helen Flemming, Vidar Björknäs, Siri Hagback, Göran Strömfors (av styrelsen utsedd sekreterare för Kvarkens båtmuseum), Nils Sund och Inga Österblad samt Gunvor Brokvist och Kerstin Hägen som adjungerade medlemmar.

Styrelsen höll 9 möten under året och behandlade 126 paragrafer. Stadgeenligt hölls två föreningsmöten, vårmötet den 13 mars 2013 och höstmötet den 27 november 2013.

Arbetsgrupper och ansvarspersoner

Brinkens museum: Styrelsen

- Talkogruppen: Manliga: Nils Sund. Kvinnliga: Gunvor Brokvist
- Buffégruppen: Britt-Helen Flemming
- Textilgruppen: Gunvor Brokvist, Mari-Ann Forth, Siri Hagback, Majvor Sundbäck, Gunnel Svenss
- Trädgårdsgruppen: Inga Österblad, Inga-Britt Forsberg
- Utställningsgruppen: Bror Antus, Siri Hagback, Göran Strömfors, Inga Österblad
- Arkivgruppen: Nina Falk, Kerstin Hägen, Siri Hagback, Inga Österblad (ansvariga för arkiveringen), Vidar Björknäs (ansvarig för tekniken)

Kvarkens båtmuseum: Styrelsen/sek. Göran Strömfors

- Talkogruppen: Manliga: Vidar Björknäs. Kvinnliga: Gunnel Smulter
- Buffégruppen: Ulla Herrgård

Arkeologiska sektorn: Siri Hagback, Nina Falk, Elof Holmlund, Nils Sund

Lokalhistoriska sektorn: Leif Finnäs, Gunnel Smulter

- Aanackgruppen: Göran Strömfors, Nina Falk, Britt-Helen Flemming, Kerstin Hägen samt 2 personer från Lions Club
- Fotogruppen: Göran Strömfors, Nina Falk, Maggan Lindholm
- Musikforskningsgruppen: Leif Finnäs, Kenneth Granback, Runo Östvall
- Möbelsnickerigruppen: Leif Finnäs, John Forsberg, Siri Hagback, Jalle Silfver, Gustav Smulter, Göran Strömfors, Nils Sund, Inga Österblad, Gunnel Smulter
- Vällingklockan: Leif Finnäs, Gunnel Smulter, Göran Strömfors
- Släktforskningsgruppen: Siri Hagback, Leo Hallbäck, Inga Österblad
- Försäljn.- o. distr.gruppen: Gunnel Smulter, Britt-Helen Flemming

Personal

Under sommaren arbetade följande avlönade personer vid föreningens olika verksamhetsställen:

- Margaretha Lindholm, trädgårdsarbete
- Harto Hattula, underhålls- och reparationsarbete
- Miia Seppi, guide vid Brinken
- Emilia Hattula, guide vid båtmuseet

Lönerna har delvis finansierats med understöd från Arbetskraftsmyndigheterna.

Penningbidrag

Kulturfonden

- verksamheten vid Brinken 3000
- verksamheten vid båtmuseet 3000

Malax kommun (slutat för 2012) 250

Aktiastiftelsen i Malax

- Brinken 2500
- båtmuseet 5000

Svensk-Österbottniska samfundet 700

Malax Handelslags stiftelse 1100

Malax kommun/FKN 2700

Publikationer

Föreningens medlemsblad *Vällingklockan* utkom två gånger under året.

Innehållet omfattade huvudsakligen information om föreningsverksamheten.

Aanacko, lotteri, julkort, vykort

Aanacko 2014 gjordes som tidigare år i samarbete mellan museiföreningen och Malax Lions Club. Från museiföreningens sida sammanställdes materialet av Kerstin Hägen, Nina Falk, Britt-Helen Flemming och Göran Strömfors. Ett julletteri ordnades i december. Sex julkort och två vykort kom ut lagom till julförsäljningen, som både vid julöppningen i Solhem och julmarknaden i Bygdegården var god.

Brinkens museum

Museet höll öppet under tiden 25.6–10.8.2013 kl. 13–18 alla dagar förutom söndagar och måndagar. Miia Seppi har varit guide. Även denna sommar ordnades loppmarknad, som hölls öppen varje dag när museet var öppet.

Talkojobbarna har arbetat flitigt varje måndagkväll fr.o.m. den 6 maj till 9 september. Mellan 15 och 20 personer har mött upp varje talkokväll och utfört olika göromål för att hålla byggnaderna och området i toppskick.

Jordbruksredskap i utställningen Bondens år

Fäbodenhetens mjölk kärnor granskas av Håkan Genberg och Siri Hagback inför hembygdsdagen.

Maggan Lindholm, vår trädgårdsmästare

Årets evenemang

* Guidad vandring längs Järnåldersleden 28.5

14 personer vandrade leden med Nina Falk som guide.

* Båtens dag 15.6

Lyckad dag med många besökare. Nya båthallen var fullsatt till sista plats när Hans Hästbacka höll sitt föredrag om yrkesfiske i Österbotten. Liksom tidigare år sålde Lars-Göran Söderholm tavlor och andra snidade föremål. Stor lycka var också att använda det nya köket och kunna ha serveringen i nya fina utrymmena.

* Hembyggsdagen 8.7

Fåhuset fullsatt till sista plats när programmet inleddes med spel av Malax hornseptett. Därefter följde sång och musik av Anna-Lena och André Back, dikt av Ulla-Maj Söderback och festtal av Emina Arnautovic. Hon höll ett uppskattat festtal, som handlade om att ha två hemländer. Före programmet serverades traditionsenligt klimpsoppa och efter programmet kaffe med tilltugg. Under maten underhöll spelmännen Leif Skinnar, Bror Svenns och Milton West. Årets stojetar blev Mikko Ollikainen. Priset delades ut denna gång vid hembyggsfesten i Rönholm.

Hembyggsdagen var välbesökt. Anna-Lena och André Back underhöll.

* Blommornas dag 11.8

Mycket folk tog del av Kaarlo Nelimarkkas föredrag om vindruvsodling och fick veta att det går att odla druvor på vårt område.

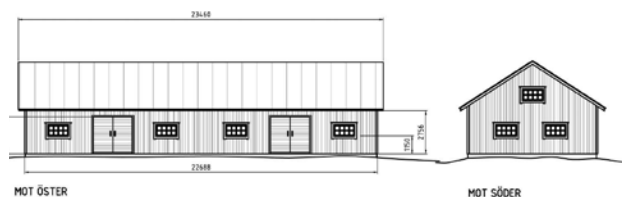
* Europas byggnadsarvsdag 11.9

Årets tema var Leve byggnaden! – uppmärksamma fabriker och byggnader som fått ny användning. Så för museiföreningens del var Malakta ett naturligt val. Omkring 30 personer kunde ta del av Malaktas historia förr och nu.

Nybygge till Brinken/arbets- och utställningsutrymmen för textilier och hemslöjd

I början av året startade diskussioner om behovet av en förrådsbyggnad till Brinkens museum. En byggnad som också skulle ha en varm del för arbets- och utställningsutrymmen. Styrelsen diskuterade olika alternativ till var byggnaden skulle placeras och beslöt enhälligt att lämpligaste byggplatsen är till höger vid infarten till parkeringsplatsen, längs stengärdesgården. Styrelsen bad Vidar Björknäs göra ritningar och Daniel Björkell ett kostnadsförslag. Vidar presenterade ritningarna på styrelsemötet den 15 april 2013. Styrelsen beslöt att lämna in en anhållan till Aktion Österbotten för att utvärdera möjligheterna att få Leader-pengar samt en anhållan om bygglov till byggnadsnämnden i Malax.

Den 19 juni beslöt byggnadsnämnden bevilja bygglov för byggnaden och den 24 oktober beslöt Aktion Österbotten förorda ansökan. Den 18 november godkände NTM-centralen i Österbotten projektansökan med bl.a. följande motivering: Malax museiförening arbetar med att tillvarata och synliggöra Malaxbygdens kulturarv. Avsikten är att aktivera åldersgrupper från barn i dagvård till äldre genom anpassade teman. Basen i tematillställningarna skulle utgöras av 20.000 bruksföremål och redskap från självhushållningens tid.

Den godkända finansieringen fördelas enligt följande:

- den offentliga finansieringens andel är 50 %, högst 65 000 euro, av vilket EU:s andel är 45 % eller högst 29 250 euro
- kommunens andel av finansieringen är 20 % eller högst 13 000 euro
- den privata finansieringsandelen är 50 % eller högst 65 000 euro.

Plock ur verksamheten:

- **15 mars** hämtades gratis möbler och husgeråd från Borgaregatans skola (både för båtmuseet och Brinken)
- **11 maj** arrangerade Eva Backnäs, projektledare för Kulturarvsresursen, en inspirationsresa ”Drömmar och livskraft” till båtmuseet, 23 personer deltog
- **14 maj** besökte personalen från VCS E3 båtmuseet, 14 personer
- **15 maj** besökte personalen vid Malax-Korsnäs HVC båtmuseet, 30 personer
- **18 maj** möhippa för Jenny Nyfors på gräsmattan vid Brinken.
- **20 maj** höll Övermalax marthorna sin avslutning vid båtmuseet
- **1 juni** hölls studentfest vid båtmuseet
- **8 juni** besökte en grupp från Pjelax både Brinkens museum och båtmuseet, 27 personer
- **13 juni** höll gruppfamiljedaghemmet Solrosen vårväll vid Brinken
- **19 juni** höll gruppfamiljedaghemmet Näckrosen vårväll vid Brinken
- **3 juli** besökte pensionärer från Korsholm Långfors kvarn
- **1 augusti** arrangerades museiföreningens traditionella sommarutfärd, som denna gång gick till Björkö och Replot, ca 50 personer deltog i resan
- **19 augusti** besökte Aktion Österbottens byagrups styrelse båtmuseet

Limossen fåbodställe (nedre backen) i Ribäcken har ännu öppna ångar där husgrunder m.m. kan skönjas i marken. För över 100 år sedan var det liv och rörelse på backen, mitt inne i skogen. Jukka Mähönen t.h. på bilden.

- **22 augusti** besökte Jukka Mähönen från Museiverket tillsammans med Göran Strömfors Limossen fåbodplatser. Museiverket restaurerar fåbodstugan på Fölisön som bäst
- **26 augusti** besökte Riitta Jaakkola Brinkens museum och informerade om projektet Kulturmiljöprogrammet
- **28 augusti** besökte Vasa veteranbilssällskap Brinkens museum, 40 personer
- **6 september** besökte personalen vid VSC, E4, båtmuseet
- **12 september** hölls avslutning för talkojobbarna vid båtmuseet. Laxsoppa kokad av Bertel Flemming och Helena Hemming serverades och underhållningen sköttes av musikanterna Bror Svenns, Leif Skinnar, Milton West, Sven-Erik Bernas och Paul Lolax
- **9 oktober** firades Malaxdagen vid båtmuseet. Folktingssekreterare Markus Österlund höll festtalet och fullmäktiges ordförande Lorenz Uthardt berättade om demokratin i förändring. Kvarkens världsarv presenterade sig under dagen
- **1 november** höll Petalax Lions möte vid båtmuseet
- **6 november** besökte Harrström ungdoms- och hembygdsförenings båtbyggargrupp båtmuseet.
- **8 november** tillverkade Monika Enholm, Ulla Herrgård, Gunnel Svenns, Britt-Helen Flemming och Siri Hagback julkorset till årets jullotteri
- **3 och 4 december** besökte dagisbarn från Knattebo tomten vid Brinken
- **18 december** hölls allsångsväll med julsånger för talkojobbarna vid båtmuseet.
- **Jenna Smulter** har gjort broschyrer till de olika evenemangen och programblad till hembygdsdagen. **Göran Strömfors** har skannat bilder som Malaxbor inlämnat, framställt en broschyr (områdeskarta) till båtmuseet samt julkort och vykort. **Karin Malmsten-Rivieccio** har skött om hemsidan.

Malax den 12 mars 2014

Gunnel Smulter
Sekreterare

Kvarkens båtmuseums verksamhet 2013

Kvarkens båtmuseum är ett regionalt museum, som tillvaratar båtar och andra föremål från Österbotten med anknytning till fiske, säljakt, flottning och skärgårdsliv. Båtmuseet är idag Finlands största för bruksbåtar.

Organisation

Kvarkens båtmuseum hör till Malax museiförening rf, vars styrelse leder museets verksamhet.

Öppethållning, anställda

Museet hölls öppet efter midsommar varje dag (utom måndagar) 25 juni–11 augusti kl 13–18. Anställd guide var Emilia Hattula, som också digitalt registrerade och fotograferade museiföremål. Styrelsemedlemmar och Bror Antus har guidat grupper.

Harto Hattula var anställd via Arbetskraftsbyrån från 13 maj till hösten (32,5 h/vecka). Han har skött den yttre miljön och även utfört olika byggarbeten.

Besökare

Enligt gästboken har 1160 personer besökt museet, eller ca 50 fler än föregående år. Antalet besök torde vara betydligt fler då alla inte skriver namn i gästboken. Besöksantalet har nu stigit varje år under sju års tid. Många besökare är från finska inlandet eller utlandet. Hela 26 större eller mindre grupper besökte museet, de flesta från andra kommuner.

Under hela året har den nya, varma samlingssalen använts för mindre möten, men även en talko-avslutningsfest i september, kommunens Malaxdagen i oktober och en jul- och allsångsfest i december visar hur behövlig salen är. Salen färdigställdes i december 2012 genom ett Leader-projekt.

Båtens dag

Lördagen den 15 juni kl 13–16 hölls Båtens dag för åttonde året. Festen, som samlade 150–200 besökare, hölls i nya utställningshallarna vars golv gjorts klara strax innan. Festtalaren Hans Hästbacka berättade om yrkesfisket i Österbotten till diabilder och hans utställning med samma tema kunde ses i Långs lada. Festsalens ena långvägg var tapetserad med Hästbackas olika naturreportage från olika tidningar. Årets andra utställningar var också klara inför dagen. Olika båtar och pikakärlar visades på gräsplanen, böcker m.m. såldes av museiföreningen, och olika träsniderier av Lars-Göran Söderholm, kaffe serverades och folk umgicks.

Utställningar

I Långs lada visades årets helt nya utställning ”Yrkesfiske i Svenska Österbotten på 2000-talet”, till vilken även gjorts publikation med samma namn. I Herrgårds lada visades marinmålare Henrik Wiklunds ”98 fartyg”, som i år innehöll ett tiotal nya målningar. En helt ny utställning av Bror Antus, ”Rullar, kastspön, beten”, kunde ses i mellangången och på terrassen presenterades Antus utställning ”Gångna tiders bränslebehållare”. På uteterrassen vid Sköt-

VIII **Båtens dag!**
Kvarkens båtmuseum, Åminne, Malax
lördag 15 juni 2013, kl. 13

Föredrag
Hans Hästbacka:
Yrkesfiske i Österbotten

Utställningar
Yrkesfiske i Svenska Österbotten på 2000-talet
98 fartygsmålningar av Henrik Wiklund
Udda föremål i båtmuseets samlingar
Roder och båtbyggare
Tavlor och snidade föremål av Lars-Göran Söderholm

Bokförsäljning - Kaffeservering - Finlands största båtmuseum - FRITT INTRÄDE

Kvarkens båtmuseum MALAX MUSEIFÖRENING

båtshuset hade utställningen ”Roder och båtbyggare” kompletterats med nya infotavlor om båtbyggare i (primär-) Malax. Rodren är från Österbotten. Ett par mindre utställningar från föregående år om Köklot och Mittnorden kunde också ses i år. Våra permanenta utställningar om säljakt, strömmingsfiske, båtbyggeri och flottning kompletteras kontinuerligt. Arbetet med utställda föremål och infoskyltar pågick hela sommarsäsongen.

Talkoträffar, utförda arbeten

Årets talkoverksamhet var livlig. Registrerade talkopersonbesök vid båtmuseet är 523 (ifjol 439). Att besöksantalet stigit kraftigt beror delvis på årets byggande av de nya hallarna, med stor terrass och gångbryggor.

I år hölls 20 gemensamma torsdagstalkon under tiden 2 maj–19 september. I dem deltog 255 personer (180 ifjol). Som mest deltog 24 personer vid vårstämningen, som minst 8, medeltalet är 12–13 deltagare per kväll. Även många mindre talkotillfällen har hållits. Nedan olika arbeten och aktiviteter månadsvis:

- **Januari:** samlings salens bygge (färdigställt i dec. 2012) granskas tillsammans med Lindberg Constructions som uppfört bygget. Arbetet konstateras välgjort. 10 stolar och 4 bord hämtas från Nimetech (donation). Första styrelsemötet i samlings salen.
- **Februari:** Göran Skogmans donerade lotsbåt hämtas från Kristinestads sjöfartsmuseum.
- **Mars:** slutsyn för Leader-projektet (varma delen + grunderna) med Lindberg Construction. Från Borgaregatans skola i Vasa hämtas som donation 124 stolar, 26 bord, hyllor, OH-apparat, köksföremål m.m. Museiföreningens ordf. Gustav Smulter hade ordnat donationen, vars föremål kommer både båtmuseet och Brinkens museum till godo. Kulturturismmöte, gardinmättnings- och husgerådstalko i samlings salen. Malax TV på besök.
- **April:** gardiner och filmduk uppsätts i samlings salen. Styrelsemöte. Den 24 april uppsätts kalla utställningshallarnas element av Lindberg Construction (entreprenadarbete).
- **Maj:** Museet iordningställs inför säsongen: möblering, städning, dammsugning, fönstertvätt, lövräfsning, bakning. Utställningar iordningställs. Brandsläckarna kollade. Uteterrassjobb på talko. 8 gruppbesök med guidning.
- **Juni:** Harto Hattula (anställd) börjar spika golv i nya utställningshallarna 2 juni och får dem klara till Båtens dag. Terrassgolvet med räcken färdigskruvade på talko. Båtens dag förbereds och arrangeras; utställningsarbeten; museet öppnas; 5 gruppguidningar. – I årets postrodd (Björkö–Holmön) deltog två båtlag från Malax. Storskär-båten, som museiföreningen äger till hälften, var en av båtarna.
- **Juli:** Brandsyn. Ernst Ahlskogs båt hämtas till museet, och insätts som första båt i södra nya hallbygget. Terrassens gångramp görs klar. Skjutdörr görs för motorhallens östra vägg. Båtmuseets bibliotek ordnas. 3 gruppguidningar.
- **Augusti:** arbetet med gångrampen till motorhallen, räcken, dörröppningen och skjutdörren färdigställs. 4 gruppguidningar.
- **September:** Utställningsytor bekläds med säcktyg i gången mellan hallarna. Museiområdet ”inpaketeras” inför vintern: skyltar tas in, vinternoten ”impregneras” m.m. Terrassutställningar tas

Kaffepaus på vårstämningstako 16 maj.

Ahlskogs båt flyttas som första båt till nya hallarna.

ner. Talkoavslutning med 43 deltagare 12 september, styrelsemöte 24 september. 4 gruppguidningar.

- **Oktober:** Hattula spikat innerväggarna klara (både med lön, men även som talkoinsats) före Malaxdagen, som kommunen arrangerade 9 oktober med ca 40 deltagare. Städtalko före och efter Malaxdagen. En beställd aluminiumgrind levereras av Hans Köping, den uppsätts 2014. Hallbyggena som Lindberg Construction gjort förhandsgranskas. En gruppguidning.

- **November:** Textilhängning i fiskarstugan och i fälbåtshuset. 2 gruppguidningar.

- **December:** Räddningsplanen har uppdaterats. Kommunens slutgranskningar 12 och 16 december över hela byggprojektet (Leader-delen 2012 och egna hallbyggena 2013). Jul- och allsångsfest i samlingsalen 18 december med 40 deltagare.

Många enskilda talkoinsatser har noterats i gästboken. Bror Antus har varit mycket aktiv med olika göromål kring båtmotorer, fiskeredskap, utställningar, olika registreringar och katalogisering. Mycket aktiv var också talkochefen Vidar Björknäs, som planerat arbeten, skött anskaffningar av byggmaterial, lånat sina arbetsmaskiner och varit kontaktperson vid årets entreprenadbygge av två utställningshallar. Sekreteraren Göran Strömfors har skött korrespondens, registrerat donationer, katalogiserat och fotograferat både föremål och verksamheter. Andra aktiva i talkoverksamheten har varit Ann-Mari Björknäs, Holger Granlund, Lars-Erik Hallbäck, Reijo Hedman, Alef Holmlund, Edvin, Henrik, Svea, Kent och Ulla Herrgård, Britta och Kerstin Hägen, Birgit och Unto Risberg, Leif Skinner, Gunnel Smulter, Gustav Smulter, Nils Sund, Ralf Söderback, Ismo Vierola, Klas Væglund, och Inga Österblad. – En försäkring för talkojobbarna finns.

Ulla Herrgård har skött kaffeserveringen vid talkoträffar och tillsammans med Gunnel Smulter bakat kaffebröd i museets kök. Vid vissa gruppbesök har även Gunnel M Svenss, Gunvor Revahl och Gunnel Smulter medverkat vid serveringen. Båtmuseets bokförsäljning och kassa (försäljning, inträde) har skötts av Gunnel Smulter. I gästboken nämns även andra personer som gjort något för båtmuseet.

Hallbyggen

Årets stora byggprojekt var två stora utställningshallar, som uppfördes med egna medel på de husgrunder som färdigställdes 2012 inom Leader-projektet *Kvarkens båtmuseum – kunskapscenter för båt kultur* (projektid 1.3.2012–31.12.2013). Samarbetet med Lindberg Construction, som byggt Leader-projekthus och -grunder, fortsatte även med detta bygge enligt Vidar Björknäs helhetsritningar och enligt Lindbergs offert om 53 054 euro. Offerten godkändes av museiföreningens styrelse den 13 mars och framfördes att bygget bör stå klart till Båtens dag den 15 juni. Daniel Björkell och Vidar Björknäs övervakade även detta byggprojekt och kostnadsberäkningarna. Museiföreningens ordförande och sekreterare, Gustav och Gunnel Smulter, höll kontakt med myndigheterna beträffande utbetalningar m.m. och Göran Strömfors dokumenterade byggprocessen.

Redan den 24 april restes byggelementen vid båtmuseet och båda hallarna var under tak till Båtens dag. Hallgolvens och innerväggarnas spikande och skruvandet av uteterrassens och gångrampernas

Grupper från Harrström (ovan), Petalax och Larsmo besökte båtmuseet på senhösten. Nya samlingsalen och det upplysta museet gjorde besöken möjliga kvällstid.

De luftiga hallarna var helt klara i slutet av året och en del föremål ställdes ut.

golvplankor ingick inte i offerten. Då Harto Hattula (anställd) spikade hallgolven och talkoarbetarna skruvade terrass- och rampgolv med rekordfart kunde Båtens dags festtal hållas i nya hallarna!

Under sommaren och hösten färdigställdes gångrampen till motorhallen och alla terrass- och ramp-räcken på talko. Då Hattula fick bräderna spikade på hallarnas alla innerväggar (delvis som talkoarbete) i början av oktober och elektrikern Tommy Andtsjö vid samma tid installerade belysningen kunde kommunens Malaxdagen den 9 oktober firas med "ljus i vårt hus". Tillfälliga utställningar visades även i hallarna redan denna dag.

Den 12 och 16 december 2013 gjorde kommunens bygg-, brand- och hälsomyndigheter godkännande slutgranskningar av två års byggarbeten, omfattande Leader-bygget 2012 och hallbyggena 2013.

Ett tvåårigt byggande är förbi och resultatet är utomordentligt gott. Bygget uppmärksammades även stort då Leader-byggprojektet *Kvarkens båtmuseum – Kunskapscenter för båtkultur* på gala i Vasa stadshus den 25 oktober nominerades som bästa Leader-investeringsprojekt inom Aktion Österbotens verksamhetsområde under EU-programperioden 2007–2013. Som museiföreningens representanter emottog Vidar och Ann-Mari Björknäs ett diplom på galan.

Donationer, föremål

Många personer donerade värdefulla föremål under året. Museets båtsamling har utökats med två båtar: Ernst Ahl-skogs motorbåt (Malax) donerad av Ernsts arvingar, och Göran Skogmans lotsbåt, en hemmagjord speciell båt använd i Kristinestad. Med båtdonationerna följde många andra föremål.

En verkligt stor donation är Bengt Tavaststjernas 15 (!) utombordsmotorer som han hämtade från sitt hem i Sibbo. En slumpmässig övernattnings i Åminne Stugby och ett besök i båtmuseet gav idén till den fina donationen. Flera andra utombordsmotorer erhöles också av andra personer.

En vitmålad skredstång av Henrik Söderholm, Sundom; en repslagarkvarn, säljaktsväskor och kälke m.m. av Alf, Hedda och Martha Bonn, Malax; en mina (!), gamla remmarkorgar, ett drivankare, hemmagjorda vattenskidor m.m. av Göran Skogman, Kristinestad; och ett sälskinn av Göran Heinonen, Sundom, är exempel på intressanta, lite udda föremål som erhållits i år. Då båtmuseet samlar på "allt som ankny-

"Ett skepp kommer lastat" från Kristinestad med Göran Skogmans donation.

ter till det maritima livet” erhålls inte sällan rätt udda föremål, som gör museets föremålssamling intressant.

Båtmuseet har nu 94 båtar, 132 båtmotorer och sammanlagt 2882 katalogiserade föremål. Så gott som alla föremål är även registrerade digitalt i Gunnar 1-programmet. Hundratals nya bilder på föremål har under året införts i samma program av sommarens guide Emilia Hattula.

Bidrag

För Leader-byggprojektet fick båtmuseet medel föregående år. Aktiastiftelsen i Malax, som fördelade sitt bidrag på två år, gav sin andra hälft, 5000 euro, för bygget i år. Bidrag för verksamheten gav Svenska Österbottens Kulturfond (3000 €), och Malax kommun (2950 euro, till hela museiföreningen). Malax Handelslags stiftelse gav 1100 euro för inköp av möbler. Några privatpersoner har gett bidrag till museiföreningen, vilket också kommer båtmuseet till godo.

Bibliotek, klippbok, bilder

Båtmuseets bibliotek flyttades under sommaren till nya, varma samlingsalen vid båtmuseet. Det har skötts av Inga Österblad fram till flyttningen, därefter av båtmuseets sekreterare. Biblioteket är nu mera lättillgängligt och omfattar nu 317 registrerade böcker. Bror Antus har donerat många böcker under året. Klippboken har skötts av Inga Österblad. Bilder från verksamheten, utställningar m.m. samt skanningar av inlämnade bilder har skötts av Göran Strömfors.

Information, marknadsföring, korrespondens

Information har getts genom broschyrer och på hemsidan, som skötts tekniskt av Karin Malmsten-Rivieccio. Bildmaterialet har Göran Strömfors bistått med. Informativa A4-månadsbilder i ord och bild sammanställdes av Bror Antus, Håkan Genberg, Siri Hagback och Göran Strömfors. Artiklar, notiser och filminslag om båtmuseet har ingått i Vasabladet, Kustnytt, Matkailu-Suomessa, Skärgård och i Malax TV.

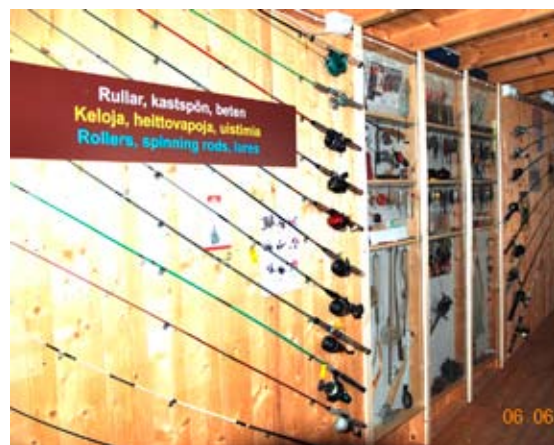
Infobrev utbyttes med Holmöns båtmuseum och Östnylands allmogebåtsförening. Kontakter till andra båt- och fiskemuseer har hållits. Båtmuseet är medlem i Fiskerimuseiföreningen i Finland, med vilken ett utställningssamarbete initierats. Information spreds också genom Vällingklockan, som utkom i juni och december, då gynnare av museiföreningen och båtmuseet tackades.

Övrigt

Verksamheten har även i år varit framgångsrik och talkoandan god. Antalet besökare har ökat och fina donationer erhöles. Sporrande mål för kommande år är att ta de nya hallarna i fullt bruk med intressanta utställningar. De nya utrymmena förbättrar servicen och framtida verksamhetsmöjligheter.

Malax den 14 januari 2014

Göran Strömfors
sekreterare för Kvarkens båtmuseum

Utställningar är en viktig del i museets verksamhet. Genom dem spreds information. Spinnspön, roder och gamla bränslebehållare visades bland annat under året.

Malax museiförening r.f.

Arkeologisk verksamhet år 2013

Verksamhet vid Järnålderleden 2013

Fr.o.m. år 2013 tog undertecknad över ansvaret för Järnålderleden belägen vid Nissashaga i Storsjön efter Siri Hagback. Siri var vänlig nog att berätta vad som varje år händer och sker vid Järnålderleden, och vad det i allmänhet löns att hålla upp ögonen för.

I början av maj placerades gästboken ut vid Järnålderleden och ca 70 personer har under sommar- och höstmånaderna skrivit sina namn i boken. Tyvärr är det märkbart färre besökare än vi brukar ha per säsong, men med större ansträngningar och större synlighet hos allmänheten innan säsong 2014 drar igång, skall det nog gå att höja siffrorna nästa år.

Den nya skyltningen som var planerad att förverkligas under 2013 blev tyvärr inte av. Men vi ser optimistiskt på 2014 och hoppas att vi under kommande år ska kunna fullfölja våra planer på noggrann och informativ skyltning längs leden.

Några datum speciellt värda att nämnas under den gångna säsongen:

- 18.5.2013 när Maggan Lindholm gick vandringsleden och samtidigt städade och sopade av skålgropsstenarna leden runt.
- 22.5.2013 var det städtalko vid stugan, leden, ladan och utedasset. Gunvor Brokvist, Nils Sund, Ulla Herrgård och Solveig Strömfors skötte om den biten.
- 28.5.2013 ledde undertecknad den årliga guidade vandringen längs leden. Totalt 14 deltagare dök upp vid klockstapeln och i samlad trupp körde vi ut till Nissashaga. Väl på plats berättade jag lite om stället och rutten vi skulle gå. Under själva vandringen tittade vi på gravrösen, skålgropsstenarna, växtligheten och flertalet kluriga frågor yttrades. Guiden märkte att hon behöver vara bättre påläst till nästa gång. Eftersom det var min första guidning tog jag inte de vanliga 2 euro/deltagare i betalt, utan de som önskade fick istället ge ett frivilligt bidrag till föreningen. Det drog totalt ihop lite över 40 euro.
- 19.6.2013 röjde Harto Hattula stigen och parkeringen med sin Partner, och antecknade i boken att det gick åt 6 tankar bränsle.
- 26.6.2013 flyttade fåren (1 tacka och 1 lamm) med Elof Holmlunds hjälp till hagen.
- 18.7.2013 gick paret Annette och Kenneth Holmkvist leden och var därefter vänliga nog att informera oss om diverse omkullblåsta träd som fallit över leden, samt om ett par glasögon de hade hittat på en av skålgropsstenarna. Så vitt jag vet ligger glasögonen fortfarande på bordet i stugan och väntar på sina rättmätiga ägare.
- 25.7.2013 gick jag och min far, Börje Falk, leden med motorsåg i hand och röjde undan de träd som fallit över leden under de gångna veckornas stormar. Totalt var det 4 träd i varierande storlek som hade välvt.

Precis som tidigare år har besökarna kommit från både när och fjärran. Allt från Malaxbor till folk från södra Finland, danskar och italienare hade teckat sina namn i boken. Tyvärr är det ju inte alla som rör sig på området som skriver namn i boken.

Vi tar avsked av året som gått, och ser med nyfikenhet fram emot säsongen som skall komma.

Nina Falk

Sammanfattning av Malax museiförening r.f.:s lokalhistoriska verksamhet år 2013

Museiföreningens lokalhistoriska verksamhet etablerades som en separat verksamhetssektor år 2001. Utsedda huvudansvariga för sektorn under 2013 var på Åland boende Leif Finnäs samt föreningens sekreterare Gunnel Smulter.

Lokalhistoriskt forskningsarbete

Beträffande de sedan längre tid etablerade projektgrupperna fortgick under 2013 i ”möbelsnickerigruppen” färdigställandet och inlämnandet av olika medarbetares bidrag till en kommande skriftutgåva. I ”musikforskningsgruppen” arbetades med sammanställning av text- och bildmaterial för ett arbete om blås- och stråkmusik, avsett att 2014 bli färdigställt för publicering. Utarbetandet och inlämnandet av bidrag till ”Ytterbyboken” fortgick. Samlandet av information rörande ”bagarfamiljen” Malmberg fortsatte med genomgång och uppordning av i hembygdsarkivet befintligt material samt arbete med annan bild- och textdokumentation främst rörande William Malmberg.*

Mera nytillkomna forskningsaktiviteter att nämna var Berit Björklunds samlande av data om husbönder och bomärken i Malax och Bergö med sikte på en förestående publikation, i vilken också Helge Granholms och Siri Hagbacks samlade bomärken kommer att ingå. Göran Strömfors och Milton West inledde förberedandet av en utgåva med text och bilder rörande båtbyggaren Arvid West.

Publikationsverksamhet

Som utgåva nr 16 i föreningens serie ”Lokal- och regionhistoriska bidrag” utkom biologen-författaren-fotografen Hans Hästbackas publikation *Yrkesfiske i Svenska Österbotten på 2000-talet. Dokumentärbilder från en hotad näring i skärgården*, en samling av färgbilder och texter rörande yrkesfiskarens vardag.

Föreningens numera åttasidiga medlemsblad *Vällingklockan* kom även 2013 att innehålla rätt mycket lokalhistoriskt stoff, isynnerhet genom att det stående ”För seklet sedan”-inslaget kompletterades med bidrag av Berit Björklund, Vilhelm Holmgren, Leif Skinnar och Inga Österblad.

I samverkan med Lions Club Malax utarbetades liksom tidigare almanackan *Aanacko*, varvid återigen en arbetsgrupp ur museiföreningen bar huvudansvaret för urval och sammanställning av det lokalhistoriska bild- och textmaterialet.

Övrig verksamhet

Information om museiföreningens publikationer spreds bl.a. via broschyrer, föreningens nätsidor och *Vällingklockan*. Boklagret samt distributionen av böcker till kunder och försäljningsställen handhades huvudsakligen av Gunnel Smulter.

Beträffande nära anknytningar till projekt utom föreningen kan nämnas att flera föreningsmedlemmar 2013 alltjämt var engagerade i arbetet på Malax kommunhistoriks del 2, både som bidragsförfattare och projektadministratörer – föreningens ordförande Gustav Smulter och sekreterare Gunnel Smulter fungerade alltjämt också som ordförande respektive sekreterare för kommunens historik-kommitté.

Malax kyrkoby, den 21 mars 2014

Leif Finnäs

* Betr. personsammansättningen av olika här nämnda arbetsgrupper, se museiföreningens allmänna verksamhetsberättelse.